

MOTIVATION WHEN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN ONLINE AND LIVE TEACHING

MOTIVACIJA PRILIKOM UČENJA STRANOG JEZIKA U ONLINE NASTAVI I NASTAVI UŽIVO

ĐURČEVIĆ, Lorena

Abstract: *A certain level of motivation is needed when learning a foreign language, which is one of the main factors for successful language acquisition. By appearance of the pandemic, online teaching came into focus, and by that the teacher's role to motivate the students became even more important, and more difficult than before. The aim of this work is to make a comparison of the level of motivation in online teaching versus live teaching, and to analyze the reasons for motivation or non motivation during the lessons. Advantages and disadvantages of online teaching and live teaching will be specified and explored through a questionnaire for the students at Polytechnic who are at C1 level of knowledge in foreign language. In conclusion, suggestions and good practical examples will be given in order to increase the motivation during foreign language teaching.*

Key words: *motivation, online teaching, live teaching, questionnaire*

Sažetak: *Za učenje stranog jezika potrebna je određena razina motivacije, koja je jedna od glavnih čimbenika za uspješno usvajanje jezika. Pojavom pandemije, u fokus je došla online nastava u kojoj je uloga nastavnika da motivira studente postala još važnija, ali i složenija nego prije. Cilj ovog rada jest usporediti razine motivacije u online nastavi i nastavi uživo te analizirati razloge motiviranosti ili nemotiviranosti tijekom nastave. Navest će se prednosti i mane online nastave usporedno sa nastavom uživo koje će se istražiti kroz anketu za studente Veleučilišta koji su na C1 stupnju stranog jezika. Zaključno, dat će se prijedlozi i primjeri dobre prakse za povećanje razine motivacije tijekom održavanja nastave.*

Ključne riječi: *motivacija, online nastava, nastava uživo, anketa*

Author's data: Lorena, Đurčević, mag.educ.philol.angl et mag.educ.philol.croat, Economic School in Požega, Osječka 33, 34000 Požega, ldurcevic@vup.hr

1. Uvod

Lou Holtz izjavio je: „Motivacija je jednostavna stvar. Samo eliminiraš ono što te demotivira.“ Ovaj rad usmjeren je na pojam motivacije u učenju stranog jezika, bilo da je riječ o nastavi uživo ili online nastavi koja je nedavno bila prisutna u cijelom svijetu. Motivacija je nesumnjivo jedan od najvažnijih čimbenika koji pospješuje svako učenje, pogotovo učenje stranog jezika.

Krenimo od same definicije pojma motivacija. Prema Hrvatskoj enciklopediji[1], motivacija se definira kao „psihički proces koji nas potiče na mentalne ili tjelesne aktivnosti i iznutra djeluje na naše ponašanje“, dok ju Anić [2] određuje kao „ono što pokreće na neku djelatnost, svrha, cilj, poticajna okolnost.“ Motivacija se stoga često opisuje kao važan unutarnji proces te se promatra kao lančana reakcija koja polazi od nezadovoljene potrebe te tada stvara napetost ili potiče određeno ponašanje, kojim će ta potreba biti zadovoljena što onda posljedično vodi smanjenju napetosti. Nadalje, motivacija se globalno može podijeliti na intrinzičnu i ekstrinzičnu. Intrinzična motivacija je potreba koja je nastala isključivo iz unutarnjih pobuda te spontano proizlazi iz psiholoških procesa poput znatiželje, vjerovanja, stavova, vrijednosti i težnje za rastom. Suprotno od toga, Rheinberg [3] navodi da ekstrinzična motivacija proizlazi iz vanjskih događaja, kao na primjer nagrade koje će potaknuti osobu da nešto napravi.

Primjeni li se podjela motivacije na temu ovog rada, studenti u visokom obrazovanju posjeduju intrinzičnu motivaciju. Pokazalo se da studenti imaju unutarnju motivaciju za učenje Engleskog jezika odnosno svjesni su da će im znanje stranog jezika biti potrebno za buduće radno mjesto, ali i za osobni rast i razvoj. Prikaz ovog pitanja bit će u poglavlju Analiza upitnika. S druge strane, studenti bi trebali posjedovati ekstrinzičnu motivaciju jer ona pretpostavlja ocjenu kao nagradu studenta za naučeni i odrađeni rad.

Druga vrsta podjele motivacije prema Gardneru [4] jest ona na integrativnu i instrumentalnu. Integrativna motivacija zasniva se na potrebi pojedinca da se integrira u zajednicu jezika koji se govori i uči. Potpuna integrativna motivacija podrazumijeva tu istu potrebu zajedno sa uložnim trudom i željom da se nauči jezik. Suprotno od toga, instrumentalno su motivirane osobe koje žele naučiti jezik kako bi ostvarile neki cilj poput dobivanja posla ili napredovanja u karijeri. Kad je riječ o učenju stranog jezika, polazi se od pretpostavke da studenti posjeduju instrumentalnu vrstu motivacije koja se provjerila u upitniku te će biti analizirana u sljedećim poglavljima ovog rada.

Motivirati učenike na učenje stranog jezika velik je izazov za nastavnika, a pojavom pandemije i online nastave taj izazov postao je još složeniji. Online nastava pripada sustavu e-učenja i definira se prema Čukušić i Jadrić [5] kao „nastava uz pomoć računalne tehnologije u potpunosti organizirana na daljinu“

Učenje stranog jezika složen je proces i zahtijeva usvajanje i neprestano uvježbavanje četiriju vještina: čitanje, pisanje, slušanje i govorenje. Te vještine bilo je vrlo teško

poučavati tijekom online nastave te je sukladno tome motivacija studenata znatno oslabjela. No, postoje li neke prednosti koje je donijela nastava preko računala, jedno je od pitanja kojim se bavi ovaj rad. Osim za uspostavljanje motivacije, nastavnik je odgovoran i za njeno održavanje stoga je to proces koji neprestano traje, bilo da je riječ o online nastavi ili nastavi uživo.

2. Metodologija

2.1. Cilj istraživanja

Cilj ovog rada bio je ispitati razinu i vrstu motivacije pri učenju stranog jezika, u nastavi uživo i online nastavi. Također, provjerio se stav ispitanika o tome smatraju li da je učenje Engleskog jezika potrebno i u koju svrhu. Provjerilo se i koje je prednosti donijela online nastava u učenju stranog jezika te ima li ih uopće. Na temelju dobivenih rezultata dat će se analiza upitnika koja uključuje sve stavove studenata.

2.2. Opis upitnika

U anketnom upitniku *Motivacija pri učenju stranog jezika* sudjelovalo je 74 studenata Veleučilišta u Požegi i to na studijskim smjerovima Trgovina, Računovodstvo, Elektroničko poslovanje i programiranje, Upravni studij i Vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo. Studenti Elektroničkog poslovanja i programiranja imaju kolegij Poslovni Engleski jezik, a ostali studenti imaju kolegij naziva Engleski jezik. Ispitanici koji su sudjelovali u istraživanju su dobi između 18 i 28 godina te su na C1 stupnju Engleskog jezika. Prema Zajedničkom europskom referentnom okviru za jezike (CEF), C1 razina jezika označava naprednog korisnika koji se može izraziti tečno i spontano te se može koristiti jezikom u društvene, akademske ili profesionalne svrhe.

[6]

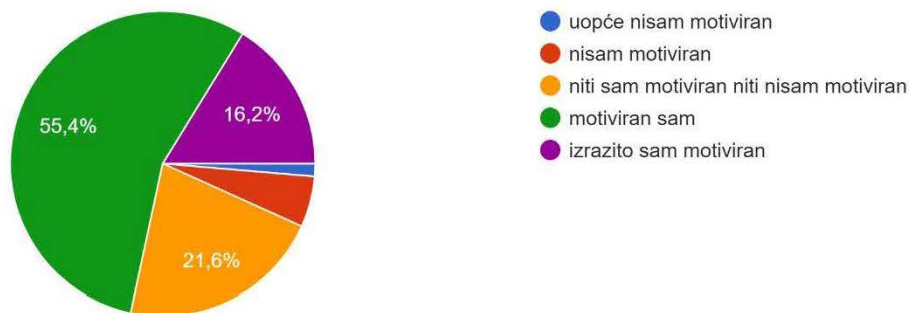
Za potrebe ovog istraživanja napravljen je anketni upitnik od 9 pitanja. Pitanja se odnose na to koliko su studenti motivirani za učenje stranog jezika u nastavi uživo i u online nastavi. Nadalje, u pitanjima kratkog odgovora ispitanici su zatraženi da napišu razloge (ukoliko oni postoje) zašto nisu motivirani za učenje stranog jezika u obje vrste nastave. Potom su se trebali složiti ili ne oko toga je li online nastava imala bilo kakvih prednosti te ako smatraju da je, navesti koje su. Posljednja tri pitanja odnosila su se na ispitanikovu svjesnost o važnosti učenja stranog jezika te smatraju li da im je to učenje potrebno.

Ispitanici su na većinu pitanja mogli izabrati jedan od ponuđenih odgovora Likertove ljestvice koja se sastoji od 5 stupnjeva intenziteta: uopće se ne slažem, djelomično se ne slažem, niti se slažem niti se ne slažem, djelomično se slažem, u potpunosti se slažem. Ljestvica je prilagođena za prva dva pitanja u koje je umjesto riječi slažem se upotrijebljena riječ motiviran.

3. Rezultati i analiza upitnika

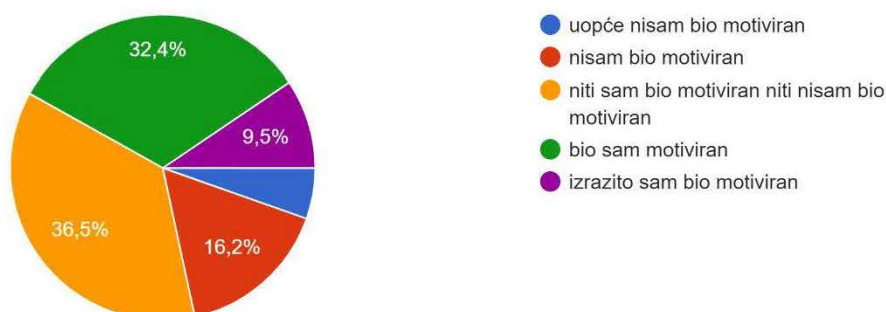
U prva dva pitanja ankete ispitanici su dali odgovor o tome koliko su motivirani za učenje stranog jezika u nastavi uživo i u online nastavi. Na slikama 1. i 2. prikazuju se postotci tih odgovora čime se uviđa da je više od pola ispitanika odnosno 55,4 % dalo odgovor da su motivirani, iako ne na najvećoj razini nego su odgovori označeni brojem 4 na Likertovoj ljestvici. Taj postotak znatno se smanjio kada je riječ o online nastavi te je tako 24 ispitanika odnosno 32,4% odgovorilo da je bilo motivirano, a 27 ispitanika odnosno 36,5 % je izrazilo neutralan stav označen brojem 3 na ljestvici što znači da niti su bili motivirani niti nisu. Treba još istaknuti da u prvom pitanju koje se odnosi na motivaciju u nastavi uživo i opću motivaciju za učenje stranog jezika samo je jedna osoba od 74 odgovorila da uopće nije motivirana, dok je u online nastavi bilo 4 takva odgovora. To potvrđuje hipotezu da je zadovoljavajući broj studenata ipak motiviran za učenje stranog jezika ukoliko je riječ o nastavi uživo, ali donekle i u online nastavi.

Koliko ste motivirani za učenje stranog jezika?
74 odgovora

Slika 1. Koliko ste motivirani za učenje stranog jezika? (Izvor: Originalno anketno istraživanje)

Koliko ste bili motivirani za učenje stranog jezika u online nastavi?
74 odgovora

Slika 2. Koliko ste bili motivirani za učenje stranog jezika u online nastavi? (Izvor: originalno anketno istraživanje)

U iduća dva pitanja studenti su trebali navesti razloge zbog kojih nisu motivirani u nastavi uživo te nastavi online. Za nastavu uživo potvrdili su da su bili motivirani i to njih 20 (30,14 %), nadalje postotak od 23,29% odnosno 17 ispitanika pokazuje osobne razloge nedostatka motivacije, a to su lijenost, nedostatak vremena, druge obaveze, umor, raspoloženje, nesigurnost. Nakon toga 10 odgovora (13,7%) je za preteško gradivo, 8 za to da ih jednostavno ne zanima strani jezik, 9,59% odnosno 7 studenata daje razlog za lošeg predmetnog nastavnika i nezanimljiva predavanja.

Na slici 4. nalazi se tablica koja prikazuje navedene razloge nedostatka motivacije u online nastavi. Najveći broj odgovora ima izjava da je tako teže razumjeti gradivo. Taj odgovor dalo je 17 ispitanika što čini 23,29%. Isti broj ispitanika dao je razlog tehničkih poteškoća te to da su bili motivirani, čak njih 12 (16,44%). Slijede odgovori da im nastava online ne odgovara jer nije prikladna kod kuće čime navode različite varijacije odgovora na ovu temu- da ih ometaju drugi ukućani, odvlači im pažnju mobitel, televizor, da ne doživljavaju nastavu ozbiljno jer su u kući. Desetero ispitanika odgovorilo je da su svjesni da u online nastavi komunikacija nije jednaka kao u kontaktnoj nastavi te to navode kao razlog demotivacije.

Sljedećim pitanjima istražio se stav ispitanika o prednostima online nastave. Jednak postotak odgovora (33,8%) bio je pod brojem 3 na Likertovoj ljestvici čime je 25 studenata izrazilo neutralan stav, a isto toliko se djelomično složilo da su postojale prednosti online nastave. Ostali ispitanici izrazili su djelomično neslaganje, a samo 3 osobe u potpunosti su se složile da je bilo određenih prednosti. Na pitanje koje su to prednosti, studenti redom navode: 1) Nema prednosti (31,51%). 2) Zanimljiviji sadržaj (dostupni kvizovi, online igre, dijeljenje video sadržaja, aplikacije)- taj odgovor dalo je 12 ispitanika (16,44%). Na trećem mjestu navode se udobnost doma (13,70%), a slijedi odgovor više vremena (12,33%) i razlog da se ne mora putovati tj. trošiti vrijeme na putovanje (10,96%). Time se može zaključiti da je navedeno dosta prednosti koje online nastava pruža, od kojih se ističe zanimljiviji sadržaj koji je dostupan na internetu obzirom da su svi ispred svojih računala.

U posljednja dva pitanja provjerila se vrsta motivacije koju posjeduju studenti. S izjavom: „Znanje stranog jezika pomoći će mi da se lakše zaposlim“ u potpunosti se složilo čak 71,6 % odnosno 53 ispitanika čime se pokazalo da je kod većine ispitanika prisutna instrumentalna vrsta motivacije tj. učenje radi ostvarivanja cilja, u ovom slučaju zapošljavanja. Idućim pitanjem pokazalo se da je 32 ispitanika potpuno motivirano za učenje stranog jezika jer tako stječu više samopouzdanja, a 26 ispitanika djelomično. Time se potvrđuje da ispitanici posjeduju i intrinzičnu vrstu motivacije što znači da uče jezik iz unutarnjih pobuda odnosno težnje za rastom i razvojem samopouzdanja.

Slika 3. Navedite razloge zbog kojih niste motivirani za učenje stranog jezika uživo

Razlog nemotiviranosti u nastavi online	Broj navedenih mišljenja	Postotak
Bio sam motiviran	12	16,44%
Teže za razumjeti gradivo	17	23,29%
Nema komunikacije	10	13,70%
Tehničke poteškoće	6	8,22%
Osobni razlozi	12	16,44%
Nije prikladno kod kuće	10	13,70%
Nejasno dani odgovori	7	8,22%
	74	100,00%

Slika 4. Navedite razloge zbog kojih niste bili motivirani za učenje stranog jezika online

4. Zaključak

Provedeno istraživanje pokazuje zadovoljavajući stupanj motivacije u nastavi uživo, uz vrlo mali broj potpuno nemotiviranih studenata. Prisutna je instrumentalna vrsta motivacije, a u nešto manjem postotku i intrinzična motivacija. U online nastavi motivacija je gotovo upola manja, no istaknule su se i određene prednosti poput sadržaja koji je dostupan online. Te aktivnosti su online kvizovi, video zapisi, video konferencije s drugim govornicima stranog jezika, korištenje različitih aplikacija i alata za uvježbavanje nastavnog sadržaja, posebice gramatike. Zaključuje se da se sve navedene aktivnosti trebaju integrirati u nastavu uživo jer je to ono što je motiviralo studente da uče strani jezik i učini nastavu zanimljivijom te daje više interakcije između sudionika nastavnog procesa. S druge strane, kao glavni nedostatak online nastave navedeno je da je tako teže razumjeti gradivo te da nedostaje komunikacija između nastavnika i studenata. To su značajni razlozi koji pokazuju da online nastava ne može zamijeniti nastavu uživo te unatoč prednostima koje donosi, motivacija studenata za učenje stranog jezika prisutnija je u kontaktnoj i neposrednoj nastavi.

Identificirali su se razlozi za nemotiviranost prilikom nastave uživo, a treba istaknuti da su ispitanici u najvećem broju naveli osobne razloge poput lijenosti, nedostatka vremena, loše organizacije i drugih obaveza. Neki navedeni razlozi kao što su nezanimljive teme, zastarjele teme i metode i preteško gradivo, mogu se pokušati poboljšati tako da se nastava stranog jezika što je više moguće temelji na aktualnim temama i događanjima, da se uvedu zanimljive i svakidašnje teme, da se studentima daje mogućnost izbora tematskih cjelina u obliku prezentacije i izrada projekta. Te navedene aktivnosti trebale bi pridonijeti povećanju angažiranosti studenata, a samim time i povećanjem motivacije te posljedično tome, uspješnijem usvajanju stranog jezika.

5. Literatura

- [1] *Hrvatska enciklopedija*, dostupno na <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=42115>
- [2] Anić, V. (1998) *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb, Novi Liber
- [3] Rheinberg, F. (2004). *Motivacija*. Zagreb, Naklada Slap
- [4] Gardner, R.C. (2007) *Motivation and Second Language Acquisition*. Porta Linguarum
- [5] Čukušić, M., Jadrić, M.: *E-učenje: koncept i primjena* (2012) Zagreb, Školska knjiga,
- [6] Common European Framework of Reference For Languages: Learning, Teaching, Assessment, (2001) Dostupno na: <https://rm.coe.int/16802fc1bf> , pristup (6.04.2022.)